

ja, sőt azon felül is. A legtöbb cukrászda bezárva, egyesek csak a nap egy-két órájában nyitnak, mikor is hosszú sorokban állanak az utcán, akik mindenképen nyálánsághoz akarnak jutni.

Az élelmezési nehézségek leküzdésére egyes vidékek — s ebben a somogyiak járnak elől jó példával — vagonszámra küldenek sokszor ingyen vagy cserébe ipari cikkekért mindenféle élelmiszert.

Az utcák zsúfoltak, élénk sürgés-forgás. Itt-ott nagy csoportulások, amit a kormány néhány nappal ezelőtt azonban eltiltott. Egyes helyeken, a József-köruton, a Ferenciek-terén volt katonatisztek cipőtisztítással keresik meg mindennapi kenyerüket, miközben ezüst cigarettatárcából szedik elő a füstölhivalót. Ezeknek, különösen eleinte több volt a bámulójuk, mint a „munkaadójuk.”

Sok dzsentrí és mágnás, főleg a szép nemből mozisínésznek, illetve mozisínésznőnek jelentkezett és egyeseknek sikerült is a megfelelő vizsgálat kiállása után felvétetni magukat. A köztársaság volt elnöke, Károlyi Mihály, a földművelésügyi minisztériumban kért és kapott beosztást, míg a felesége a Vöröskereszt központi irodájában teljesít szolgálatot.

Persze az új rendbe nem mindenki illeszkedik ilyen könnyen, miért is sok tépelődő arcot látni az utcán. A szokatlan viszonyok bizonyos idegességet váltottak ki az emberekben. A levegő feszült, de robbanástól alig kell tartani, mert az *ellenforradalomnak a fővárosban semmi jele sem észlelhető.*

A proletárok nagyban készülődnek a május elsejének nagyszabású megünneplésére. Már napok óta folyik a főutvonalak és terek díszítése.

sok megbotránkozása a szókimondó, a becsületes, a komoly, a véroesen igaz művészetén.

A tanári konferencia zseniális paródiáján kénytelen-kelletlen derültek és mulattak a legprűdebb lelkek is. Homéri kacajok estek. Azután elborult a színpadi plein air az utolsó fölvonásban, a temetőben, az esőben, megjelent maga a szerző is, mint színész, az álarcos ember alakjában. (Hogy Wedekindben, akit bámulok és szeretek, mint színészen szintén csalódtam, nem tagadom, de nem fontos.)

A darab végén, néhányan irodalmi mordályogatók, ahogy Kosztolányi elnevezett bennünket, ott maradtunk és parázs tüntetést, hódoló tiszteletadást rendeztünk a tiltott költőnek, a kifütyültnek, a diadalmasnak.

A függöny fölment, a sírok fejtái között előbotorkált Wedekind, nyakában egy nagy vörösszalagos koszorúval, kezében esernyővel és ajkán a félreértett zsenik szomorú mosolyával. Mondani akart valamit, de aztán egyet intett, talán eszébe jutott, hogy nem tud magyarul, (az apja ugyan innen indult, erről a földről, úgy látszik, mindenki magyar egy kicsit, aki valaki) és nem akart udvarlanni látszani. Az egyik fejtáblán megbotlott, a koszorú félrecsuszott, a mosoly eltűnt, a színház elsötétült és a villamoson egy ember azt mondta a másiknak, hogy Porzolt egy komoly kritikus, az majd megírja, hogy jó volt-e, vagy nem volt jó? Ebben megnyugodtak.

A szegedi munkanélküliek.

— Küldöttség a kormányzóbiztosnál és a polgármesternél. — 7500 munkanélküli. — Tízmillió újabb szükségpénz. —

(Saját tudósítónktól.) Hétezeröttszáz munkanélküli keres hasztalanul elhelyezkedést Szegeden. De ennél jóval többen vannak azok, akiket nem tartanak számon a szakszervezetek. Nagy csapás ez a városra, amely mai viszonyai között nem fizethet segélyeket, de még nagyobb szerencsétlenség a kereset nélkül valókra, akiknek magukat és családjukat kellene eltartaniok. Szombaton reggel gyűlést tartottak a munkanélküliek és elhatározták, hogy ismét megsírgetik a városi hatóságnál a munkaalkalmak megteremtését, amennyiben pedig ez nem volna lehetséges, annak kijárását, hogy a munkátlanoknak legalább egy része elhagyhassa a várost.

A munkanélküliek gyűlése.

Az új Munkásokthonban szombaton reggel kilenc órára tüzték ki a munkanélküliek gyűlését. Több ezren gyűltek össze a volt nagyköruti honvédlaktanyában, amelynek alakítási munkálatait még nem fejezték be. Az udvarban gyűlekeztek. Ferenczi József szakszervezeti titkár szólott hozzájuk. Elmondta, hogy a munkásnyomornak a hosszú háború az oka. Az élelmicikkak, a közszükségleti anyagok árai folyton emelkednek s a munkások fizetése ezzel nem tud lépést tartani. A munkanélküliség közvetlen okai között szerepel az, hogy sok üzem szűnetel, még pedig olyanok is, amelyeket főnn lehetne tartani. Sok vállalatnál nem respektálják a kollektív szerződéseket, a munkásokat, alkalmazottakat *elbocsájtják*, amivel növelik a nyomort. Az októberi forradalom után a munkásság vezetői mindent elkövettek, hogy munkaalkalmakat teremtsenek és az élelmiszerinségen segítsenek. De most teljesen el vagyunk zárva a fővárostól és a tanácskormánytól, onnan semmiféle segítséget nem kaphatunk. A munkanélküliek száma egyre emelkedik, aminek elmaradhatatlan, logikus következménye a munkabérek csökkenése. Ferenczi elvtárs ezután a következő határozati javaslat elfogadását s a kormányzóbiztoshoz és a polgármesterhez való eljuttatását indítványozta:

„A szegedi munkanélküli munkások és alkalmazottak 1919. április 26-án tartott gyűlésének megbízásából kifolyólag kérjük kormányzóbiztos (illetőleg polgármester) urat, minden eszköz felhasználásával odahatni, hogy a munkanélküliek részére minél előbb munkaalkalom biztosíttassék, mert Szegeden, a Budapesttől való elzárás folytán az amugy is nagy számban volt munkanélküliek száma napról-napra növekszik. A munkáltatók mindig több és több munkást bocsátanak el és így létük bizonytalanságával a nélkülözésbe kergetik. Mivel a munkanélküli segélyt a szakszervezetek már nem tudják fizetni, a rendkívüli segélyt is a legtöbb szakma nem fizethette ki, mert Budapestről a megszállítás folytán nem hozhatták le a szükséges összeget és így a munkanélküliek a legnagyobb nyomornak vannak kitéve. Célunk nem az, hogy csak segélyben részesüljenek, hanem munkaalkalmat kérünk és amennyiben ez nem lehet, akkor kérjük lehetővé tenni, hogy *Szegedet elhagyhassuk, mert a jelen viszonyok között tovább tűnni nem tudunk.*

Szeged, 1919. április 26.

Tisztelettel:

Ferenczi József

szakszervezeti titkár.

A javaslatot elfogadták. Majd küldöttséget választottak, hogy a határozati javaslatot a kormányzóbiztosnál és a polgármesterrel közöljék.

A kormányzóbiztosnál.

Féltenkettőkor jelent meg a küldöttség dr. Dettre János kormányzóbiztosnál. Feren-

ci elvtárs tolmácsolta a munkások kívánságait, nevezetesen, hogy azokat az üzemeket, amelyeket nem kényszerből szűneteltetnek, indítsák meg újból, hogy a munkaadókat kötelezzék munkások fölvételeére (mert gyakran megtörténik, hogy tanoncokkal dolgoztatnak felnőtt, képzett munkások helyett), hogy kötelezzék a munkáltatókat a kollektív szerződések betartására (mert egyes munkáltatók éppen a legnagyobb vállalatok tulajdonosai, egyszerűen elbocsájtják a munkásokat vagy megtagadják a nekik járó béreket).

Dr. Dettre János kormányzóbiztos válaszában kijelentette, hogy mindenképpen jogosnak tartja a munkanélküli elvtársak követeléseit s ami tőle telik, azt megteszi a munkanélküliség csökkentésére, amennyiben ez lehetséges. De nem áll módjában, hogy teljes hatalommal rendelkezzen, mert, mint köztudomású, nagy fizikai erővel kell számolnunk. *Nagy akadály továbbá a pénz- és nyersanyaghiány.* A bankokban nincs pénz, ahhoz pedig ő nem rendelkezik hatalommal, hogy az elrejtett pénzkészleteket fölkutassa. Ő csak a következőket teheti meg: ha tudomására jut a kollektív szerződés megszegése, a munkaadókat kényszeríteni fogja a szerződés megtartására, gondoskodik arról, hogy akik a városból munkahiány miatt el akarnak távozni, eltávozhassanak. Bejelentette továbbá, hogy a francia parancsnokság kiállításba helyezte a városnak eddig juttatott szénmennyiség kifizetését, ha ez megtörténik, akkor a szűnetelő üzemeket is meg lehet majd indítani. Megismételte, hogy lehetetlent nem akar ígérni, de a mi tőle telik, azt a munkanélküliek érdekében megteszi.

A polgármesternél.

Ezután dr. Somogyi Szilveszter polgármesternél járt el a küldöttség.

A polgármester hosszasan válaszolt Ferenczi elvtársnak, a küldöttség szóvivőjének. Elmondta, hogy a munkanélküliség nem csak helyi jelenség, mert ez a csapás kiterjed a háborúval sújtott egész világöréseink tetemes nagy területére. Nálunk a főbaj az anyag- és a pénzhiány. Az előbbin alig lehet segíteni, mert el vagyunk zárva az egész világtól. Az utóbbin a város ismét csak szükségpénzek kibocsájtásával segíthet valamiképpen. Hogy a munkások szombati, hetibérfizetéseit főmunkaadást ne szenvedjenek, az iránt utasítani fogják a bankokat. *A város tíz millió korona értékű újabb szükségpénzeket bocsájt ki.* A kollektív szerződéseket megszegő munkaadókra nézve arra hívta föl a munkásokat, hogy *tegyenek neki részletes jelentést.* Viszont kérte a munkásokat, hogy a bérekre vonatkozóan ne lépjenek föl most túlzott követelésekkel.

Erre a megjegyzésre Ferenczi elvtárs azt válaszolta, hogy a munkások a kollektív szerződések összeállításánál mindig a megélhetési viszonyokra vannak tekintettel. De nem is *újabb* követelésekről van szó, hanem arról, hogy egyes munkáltatók a *régi* kollektív szerződéseket szegik meg. Kérte továbbá, hogy a város is foglalkoztasson minél nagyobb számú munkást.

A polgármester azt válaszolta, hogy jelenleg 8-900 munkást foglalkoztat a város s gondja lesz rá, hogy még többen adjon keresetet.

A küldöttség egy tagjának felszólalására kijelentette, hogy *a munkások kéréseiket nagy örömmel fogadják és gondoskodnak arról, hogy minél többjüknek juttasson 1-2 holdas parcellát.*

Ismét a kollektív szerződésekről esett szó és Ferenczi elvtárs azt mondta, hogy egyes munkáltatók azért nem akarnak dolgoztatni, vagy azért nem fizetik a mai bére-